Antti Suhonen LAUSUNTO 7.9.2023

U 21/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien ja asetuksen muuttamiseksi pankkien kriisinratkaisu- ja talletussuojasääntelyn kehittämisestä

Valtioneuvoston kirjelmässä esittämä kanta on hyvin perusteltu. On sinänsä hyvä, jos pankkisektorin ongelmiin on olemassa monipuolinen valikoima kriisinratkaisutyökaluja. Samaan aikaan on oleellista huolehtia siitä, että nämä järjestelyt eivät aiheuta tarpeettomia kustannuksia veronmaksajalle, vääristä pankkisektorin kilpailua, tai suojele liiketoimintastrategiassaan tai sen toteuttamisessa epäonnistuneita pankkeja. Paras tae pankkisektorin riskinkantokyvystä on pankkien riittävä pääomitus selkeillä ja kriisitilanteissa käyttökelpoisilla (tappioita absorboivilla) instrumenteilla sijoittavastuun periaatteita noudattaen.

”Yleisen edun” käsitteen laajentaminen jäsenmaiden aluepoliittisiin kysymyksiin johtaisi luultavimmin kriisinratkaisumenettelyn piiriin tulevien luottolaitosten määrän kasvuun, kuten vaikutusarviossa todetaan. Terveen kilpailun näkökulmasta talletussuojarahaston lisääntynyt käyttö ja sen mittava kartuttaminen yhteisvastuullisesti, ts. liiketoiminnassaan onnistuneiden pankkien ja niihin sijoittaneiden kustannuksella, on varsin ongelmallista.

Esitys kaikkien tallettajien asettamisesta samaan etuoikeusasemaan maksunsaantijärjestyksessä on hyvin erikoinen. On vaikea nähdä perusteluja sille, miksi esimerkiksi suuryritysten tai muiden vastapuoliriskin arviointiin kykenevien instituutioiden tulisi olla samassa etuoikeusasemassa jopa ilman euromääräistä ylärajaa kuin yksityishenkilöiden ja pienyritysten. Toiseksi, kuten vaikutusarviossa todetaan, esitys toteutuessaan johtaisi pankkien vakuudettomien velkojen tuottovaatimuksen (velan kustannusten) nousuun, mikä toimisi pankeille kannustimena lisätä talletuspohjaista varainhankintaa markkinapohjaisen rahoituksen sijaan. Kuten USA:n paikallispankkien kriisissä keväällä 2023 huomattiin, pankin riippuvuus suurista talletuksista on merkittävä riski likviditeetinhallinnan näkökulmasta, sillä talletukset ovat yleensä joko avista-ehtoisia (vaadittaessa takaisin maksettavia) tai juoksuajaltaan lyhytaikaisia. Pankkien vakuudettomat velat ovat taas tyypillisesti pidempiaikaisia, ja mikä tärkeintä, sovittuun eräpäivään asti pankin käytössä olevia rahoituskanavia. Kaikkien talletusten tuonti samaan etuoikeusasemaan johtaisi siis pahimmillaan taseriskien hallinnan ja makrovakauden näkökulmasta täysin vääränlaisiin kannustimiin. Kolmanneksi, kuten esityksessäkin todetaan, muutos lisäisi paineita talletussuojarahaston kasvattamiseen mikä lisää rahoitustoimialan kustannuksia jotka taas osaltaan päätyvät koko kansantalouden kannettaviksi.